

Ναυπάκτου Ιερόθεος: Νους και λογική, κατά τον π. Ιωάννη Ρωμανίδα

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Ἡ 1η Νοεμβρίου εἶναι ἐπέτειος τῆς κοιμήσεως ἑνὸς μεγάλου θεολόγου τῆς Ἐκκλησίας μας, τοῦ μακαριστοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ἰωάννου Ρωμανίδα, καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κοιμήθηκε 1 Νοεμβρίου 2001.

- *Τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου Ἱεροθέου*

Μελετοῦσα κατά καιρούς τήν διατριβή του γιά τό «Προπατορικόν ἁμάρτημα» καί διάφορα γραπτά κείμενά του, ἀλλά κυρίως ἐνETRύφησα στίς Πανεπιστημιακές παραδόσεις του, ὅπως τίς ἀπομαγνητοφώνησα μέ συνεργάτες μου καί ἀποτελοῦν σήμερα πέντε τόμους, μέ πολύ σημαντικό θεολογικό καί ἱστορικό περιεχόμενο.

Γνώρισα δέ τόν μακαριστό π. Ἰωάννη ὅταν μετατέθηκα στήν Ἀθήνα τό 1987 καί ἐκεῖνος ἐνδιέτριβε ἐκεῖ μετά τήν συνταξιοδότησή του καί εἴχαμε σχεδόν σέ καθημερινή βάση τηλεφωνική συνομιλία γιά ὅλα τά φλέγοντα θεολογικά καί ἐκκλησιαστικά ζητήματα, καί πολλές φορές εἴχαμε προσωπικές συναντήσεις καί ἔτσι ὁ ἴδιος μέ μύησε στήν διδασκαλία του. Καρπός ὅλης αὐτῆς τῆς γνώσεως ἦταν τά δύο βιβλία πού ἐξέδωσα, ἥτοι «Ἐμπειρική Δογματική τῆς Ὁρθοδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, κατά τίς προφορικές παραδόσεις τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδου» (δύο τόμοι), καί «Πατερική καί Σχολαστική Θεολογία καί τό περιβάλλον τους, μέ βάση τίς προφορικές παραδόσεις τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδου».

Βεβαίως, πρέπει νά σημειωθῇ ὅτι τό 1997, δύο χρόνια μετά τήν ἐκλογή μου σέ Μητροπολίτη Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου, ὑπέβαλε αἴτηση καί τόν συγκατέλεξα στούς Κληρικούς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μου, πράγμα πού ἔγινε ὕστερα ἀπό τό ἀπολυτήριο πού ἐξεδόθη ἀπό τήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀμερικῆς, στήν ὁποία ὑπῆγετο.

Ἐφέτος, στήν ἐπέτειο τῆς μνήμης του, 24 χρόνια μετά τήν κοίμησή του, θά ἤθελα νά δημοσιεύσω ἕνα κείμενό του πού προέρχεται ἀπό τήν διδασκαλία του στήν Θεολογική Σχολή τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Βοστώνης, τό ἔτος 1961, πού εἶναι ἀπό τά κατάλοιπα τοῦ τότε φοιτητοῦ του π. Στεφάνου Ἀβραμίδου.

Πρόκειται γιά τήν διάκριση μεταξύ νοῦ καί διανοίας καί εἶναι ἐκπληκτικό τό πῶς ἐνῶ ἦταν νέος σέ ἡλικία 34 ἐτῶν εἶχε καταλήξει σέ αὐτά τά συμπεράσματα ὅτι ὁ νοῦς καί ἡ διάνοια εἶναι διαφορετικές ἐνέργειες τῆς ψυχῆς. Ἐνῶ κατά τήν φιλοσοφία γίνεται διάκριση μεταξύ ποιητικοῦ καί παθητικοῦ νοῦ, καί κατά τήν δυτική θεολογία γίνεται σύγχυση μεταξύ του νοῦ καί τῆς λογικῆς, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐρμηνεύει ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης, κάνουν τήν διάκριση μεταξύ νοεῖας καί λογικῆς ἐνέργειας.

Αὐτό ἔχει πολύ μεγάλο ἐνδιαφέρον ὡς πρός τό θέμα πού μᾶς ἀπασχολεῖ στίς ἡμέρες μας μέ τήν λεγομένη «τεχνητή νοημοσύνη», ὅτι πρέπει νά λέγεται ἡ τουλάχιστον νά ἐκλαμβάνεται ὡς τεχνητή εὐφυία, γιατί ἡ πνευματική νοημοσύνη εἶναι κάτι ἄλλο διαφορετικό. Πάντως, μοῦ κάνει μεγάλη ἐντύπωση τό πῶς ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης, τότε πού δίδασκε στήν Ἀμερική, σέ ἡλικία 34 ἐτῶν, ἔφθασε σέ τέτοια συμπεράσματα πού ἀπαιτοῦν πολυχρόνια ἀσκητική πείρα ἡσυχαστοῦ μοναχοῦ!